

Landskap: Skåne Upptecknat av Herman Nilsson
 Härad: V. Göinge Adress: Stattena box 23, Hässleholm
 Socken: Stoby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1877 Skärhunds förs.

Julgraven

s. 1-4.

Jb. G. 17.

Julbröd

s. 3

L. u. F. 22; 25.

Knut

s. 3-4

Helmhona

s. 4.

Jb. G. 3.

Skriv endast på denna sida!

Julgranen.

N. 7158:1.

1
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1) Är ej något fotografi öfver någon julgran, eller vet om någon som har något.

H. G. 17

3. För en 75 år tillbakå börjades att mera allmänt ha en julgran i både bondgårdar, torp och backstugor. Vid en 9 års ålder hade de julgran i mitt hem

4. Julgranen skulle vara värdigt ej för tät, och ej för vidlyftig, i en större stuga kunde de ha en högre gran, än i de stugor som var lägre till taket. Man och en gick och högg sin gran. Jag skulle en gång hugga mig en gran den första som jag utsåg tyckte jag var lite öfvermått, och jag gick vidare att utse en vackrare jag gick om hela stegen, men ingen var bra nog så gick jag till den första jag såg på och den tog jag. På landsbyggen var ingen försäljare av granar. Men från de nordliga socknarna i Västra Götalands län och i Wissebo socknen de köpte till Kristianstad med julgranar som de försålde på torget där.

Granen skulle sättas på fot julaftons dag eftermiddag, och bäras in att klädas som det kallades att "fela granen."

5) Julgranens foten var av trä, två 2. Tomar tjocka, 1 2 tum långa

N. 7158: 2.

2
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

och 4 tum breda, på midten medländes de i varandra så de bildade ett
kross och där krossades ett hål igenom där granen skulle stå! Också ledde
de ut en gren krossformig till fulgrens fot. De ledde sländornas foter med
kullört prappor eller fetisbrade tapeter på den

6) Kullört prappor klipptes i bunsar och flötades tillsammans, och lades
ikring på granens grenar, prappor lades i fyrkantigt tillsammans och
klipptes tillsammans i siges när det vecklades ut var det i formen av en
säck där lades ett av de söda jultäpplen i denna säcken! Dessa äpplen
motstode några graders kyl, de kallades också "frys fyrtingar." dessa
äpplen hängdes i grenen prapperssäckerna kallades "prästas äcken" genom att där
var ingen lät botten i den! När man de fjodor vecklades kringar och
gubbar, dimglade, vid sidan om en av samma beskaften var varem de gris.
glitter som ej, allt tillverkades i hemmen

7) Ett ljus lades i toppen av granen, jag såg också att de klippte ut av
kullört prappor en stjärna som sattes i toppen, men ljuset i toppen var
det mest vanliga.

8) Ljushållare var ej i bruk strax jag minns det var längderna stöpta ljus, och

M. 7158:3.

3

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

bands vid grenarne. De förste julgrensljus fästare jag såg, så var det en
fiffiq smickare som tillverkat av trä somå ljusbålare att sätta ljusen och i
underkanten på den var insatt en ställbräd som var böjd att lägga om grenen,
och änden av träden var böjd att därifrån hänga en tyngd såsom ett äpple som
höll ljuset i rätt hållning. Några år efter såg jag en lekande av ställ-
bräd.

9) Det gjordes girlander av silkespapper, korgar av glömspapper, senare från
julgrans konfekt i handen, och julgrans gubbar och träringar, och de hade redan
då fått den slanka linan, anordnande de förut varande från betskade gubbar,
och träringar, i minna barn är tillverkades julgrans pyntaderna i i trämen-
nen var såda ^{som} slantarna. Julgranspyntaderna gjordes år från år, men
varje år kom något nytt, så gullrades något ifrån, de gjordes i en bunt
i dess lådor s. k. "låde box".

L. W. F. 22, 25.

10) Dens fring grenen var mycket allmän, stundom tog både unga och
gamla en sväng fring grenen.

11) Kruv var det mycket allmänt att man samlades till ett hem, att man

N. 7158:4.

4
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

dansade ikring granen, för att därefter få det av flundringarna, en äldre
glockade av det ålbara i granen som delades ut till barnen.

12.) Knut därefter bestades julgranen ut, julgranstoten togs av och gömdes till
nästa jul, granen kom på många ställen till nytta vid bakning, då den
kastades in i ugnen när den skulle upplådas s. fr. "pojda omnen."

13.) En gammal man som dog 1925, och var då 78 år, berättade att i
hans barndom hade de inte julgran, men de hade en hamstema som
de konstnärligt ihopsatt av hamstrå trädla på grövre träd, och
han hade ett god minne och därtill konstnärlig han bandt ihop en sådan
krona, han kallade den "julakrona". Hamstråna klipptes ut av grövven
låg, 4 tum låga hamstrå trädles på ett snöre, ett sådant arbete som var
tidseutsträckande och noggrant men han utförde det så han fick sin
krona färdig till julen, den var ^{en} km i diameter och en halv hög, och
kläddes den ^{med} utklippta pappersgisslander som visades om hamstråna
och i kronan var också anordnat fjöthållare, denna krona hängdes
i taket mitt rummet; jag tror att i national stugorna på kulturen
i Lund finnes sådana.

H. G. S.